

InoTeZ - Inovativno s tehnologijo do znanja

Uporaba IKT na Univerzi na Primorskem: Učitelji, 2018

Pripravili: Boštjan Žvanut, Patrik Pucer in Šarolta Godnič Vičič
Univerza na Primorskem, Koper, 2019

To delo je objavljeno pod [licenco Creative Commons](#)
[Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna](#).

Projekt financirata Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo RS in Evropski socialni sklad Evropske unije.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Kazalo

Uvod	1
Metode	2
Odnos učiteljev do e-učenja	3
IKT oprema in podpora	4
Poučevanje z IKT	5
Varovanje osebnih podatkov na UP	6
Viri slikovnega gradiva	7

Uvod

Z anketiranjem učiteljev¹ Univerze na Primorskem (UP) smo v projektni skupini InoTeZ želeli ugotoviti, kako učitelji dejansko uporabljajo informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) za izvedbo ali podporo pedagoškega procesa. Pedagoški proces se na UP izvaja v vrsti različnih oblik, ki vključujejo klasične kontaktne oblike predavanj in vaj, ki se odvijajo v predavalnicah, kombinirane oblike, ki klasično izvedbo kombinirajo s spletno izvedbo na daljavo, in spletno izvedbo, kjer se predmeti v celoti izvedejo kot izobraževanje na daljavo. Načini uporabe IKT v pedagoškem procesu in odnos učiteljev do IKT se tako verjetno v marsičem razlikujejo. Cilj te študije je bilo zato ugotoviti:

- kako učitelji UP dejansko uporabljajo IKT v pedagoškem procesu in
- kakšen je njihov odnos do uporabe IKT za potrebe učenja in poučevanja.

Pridobljeni podatki nam bodo v pomoč pri načrtovanju nadaljnjih projektnih aktivnosti, še posebej pri načrtovanju didaktične podpore učiteljem. Cilj projekta je namreč zagotavljati smiselno in kakovostno uporabo IKT v pedagoškem procesu. Pridobljeni podatki nam bodo v pomoč tudi pri oblikovanju instrumenta za spremljanje stanja na tem področju v prihodnje.

Poročilo v strnjeni obliki povzema glavne ugotovitve anketiranja v letu 2018. Po predstavitvi vprašalnika in vzorca bo sledil povzetek najpomembnejših ugotovitev v štirih tematskih sklopih: Odnos učiteljev do e-učenja, IKT oprema in podpora, Poučevanje z IKT in Varovanje osebnih podatkov na UP.

¹ V tem dokumentu z izrazom »učitelji« mislimo na vse visokošolske učitelje in sodelavce, ki sodelujejo v pedagoškem procesu.

Metode

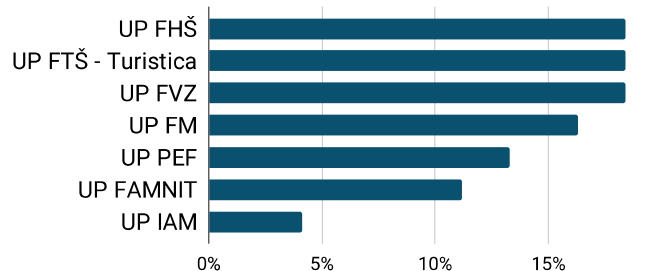
Vprašalnik smo zasnovali na podlagi sistematičnega pregleda literature in obstoječih vprašalnikov, s katerimi drugod ugotavljajo, kako IKT uporabljajo visokošolski učitelji (npr. ECAR in Jisc). Pregled literature je vključeval objave o uporabi IKT v visokošolskem pedagoškem procesu, odnosu učiteljev do IKT, institucionalnih pristopih k razvijanju kombiniranega poučevanja in učenja in podobno. Upoštevali smo tudi analizo razpoložljivih IKT virov in storitev na Univerzi na Primorskem.

Vprašalnik sestoji iz petih sklopov, ki so zajemali podatke o anketiranih in njihovi zaposlitvi na Univerzi na Primorskem (UP), vprašanja o njihovem odnosu do poučevanja z IKT, IKT opremi, ki jo uporabljajo in podpori, poučevanju z IKT ter varnosti osebnih podatkov na UP.

Anketiranje je potekalo od 6. 3. do 6. 6. 2018. S povezavo do spletnega vprašalnika, ki je bil izdelan s spletnim orodjem 1ka.si, smo preko elektronske pošte povabili vseh 357 učiteljev UP k sodelovanju. Prejeli smo 150 odzivov, v končni vzorec pa smo vključili odgovore 98 učiteljev, ki so vprašalnik izpolnili v celoti. Stopnja odzivnosti je tako znašala 28 %.

Končni vzorec zajema 37 % moških in 63 % žensk. Povprečna starost sodelujočih učiteljev je 43 let: najmlajši učitelj je imel 28, najstarejši pa 65 let. 80 % učiteljev je zaposlenih za nedoločen čas, za poln delovni čas pa nekoliko manj, t.j. 76 %. za poln delovni čas. Polno zaposlenih v pedagoškem procesu je 66 % anketiranih učiteljev.

V vzorcu so zastopani učitelji z vseh članic UP (Prikaz 1), vseh študijskih področij in vseh stopenj visokošolskega izobraževanja.

Prikaz 1. Sestava končnega vzorca: delež učiteljev s posameznih članic UP

Odnos učiteljev do e-učenja

Učitelji vključeni v anketo imajo v povprečju 18 let delovnih izkušenj, od tega 14 let v izobraževanju, oziroma 11 let v visokem šolstvu. 42 % učiteljev je pridobilo svoja pedagoška znanja po zaključenem študiju s pedagoško-andragoškim izobraževanjem na Univerzi na Primorskem, le četrtna tekem študija.

85 % učiteljev uporablja e-učilnico za poučevanje, vendar nimajo vsi izkušenj pri uporabi e-učilnic za lastno izobraževanje. 57 % učiteljev se je neformalno izobraževalo na daljavo, 16 % tudi formalno. Le 6 % anketiranih učiteljev ima izkušnje s poučevanjem predmetov, ki se izvajajo povsem spletno (na daljavo).

Učitelji menijo, da e-učenje lahko izvajamo le v kombinaciji s klasičnim pedagoškim procesom. Zaznavajo prispevek uporabe IKT k razvoju pedagogike in učinkovitosti študija, se pa ne strinjajo s tem, da bi bilo e-učenje enakovredno klasičnemu pedagoškemu procesu, še manj pa s tem, da lahko e-učenje v celoti nadomesti klasični pedagoški proces.

50 % predmetov, ki jih anketirani učitelji izvajajo, so podprti z e-učilnicami, 25 % jih podpore e-učilnic nima, 25 % predmetov se izvaja kombinirano in en predmet povsem spletno. 45 % učiteljev želi še naprej poučevati klasično, s podporo e-učilnice, 8 % klasično brez e-učilnic. 25 % učiteljev si sprememb v razmerju med klasično in spletno izvedbo ne želi.

IKT oprema in podpora

Ko smo učitelje povprašali o IKT opremi, ki jo imajo, smo izvedeli, da je UP 63 % učiteljev zagotovila osebni, 30 % prenosni in 3 % tablični računalnik. 15 % učiteljev je prenosni računalnik prejelo iz projektnih sredstev. Polovica učiteljev si je kupila prenosni računalnik iz lastnih sredstev, tretjina tablice, vsi pa pametne telefone. Za poučevanje 28 % jih ne uporablja osebnih računalnikov, 31 % pa ne pametnih telefonov.

64 % učiteljev tehnično podporo ali pomoč pri uporabi IKT potrebuje le včasih ali redko. Ko pa jo potrebujejo, se kar 70 % učiteljev pogosto znajde samih. Na strokovno službo fakultete se jih pogosto obrača 35 % učiteljev in 74 % učiteljev ima večinoma pozitivne izkušnje z njo. S posameznimi tehnologijami oziroma IKT opremo pa učitelji niso niti zadovoljni niti nezadovoljni.

Učitelje smo povprašali tudi o razlogih za neuporabo IKT v pedagoškem procesu. 20 % jih je navedlo pomanjkanje individualnega svetovanja, 19 % pomanjkanje strokovnih usposabljanj za uporabo IKT, 18 % pa pomanjkanje podpore pri iskanju, uporabi in prilagajanju prosto dostopnih vsebin.

36 % učiteljev ni vedelo, ali so strokovna usposabljanja za uporabo IKT sploh na voljo, 32 % ni vedelo za podporo pri uporabi prosto dostopnih vsebin, 28 % pa za možnost individualnega svetovanja učiteljem.

Poučevanje z IKT

Učitelje smo povprašali tudi o vlogi e-učilnic pri učinkovitem poučevanju in študiju. 33 % jih je menilo, da so e-učilnice ključne za učinkovito poučevanje, 31 % učiteljev pa, da so ključne za uspešen študij.

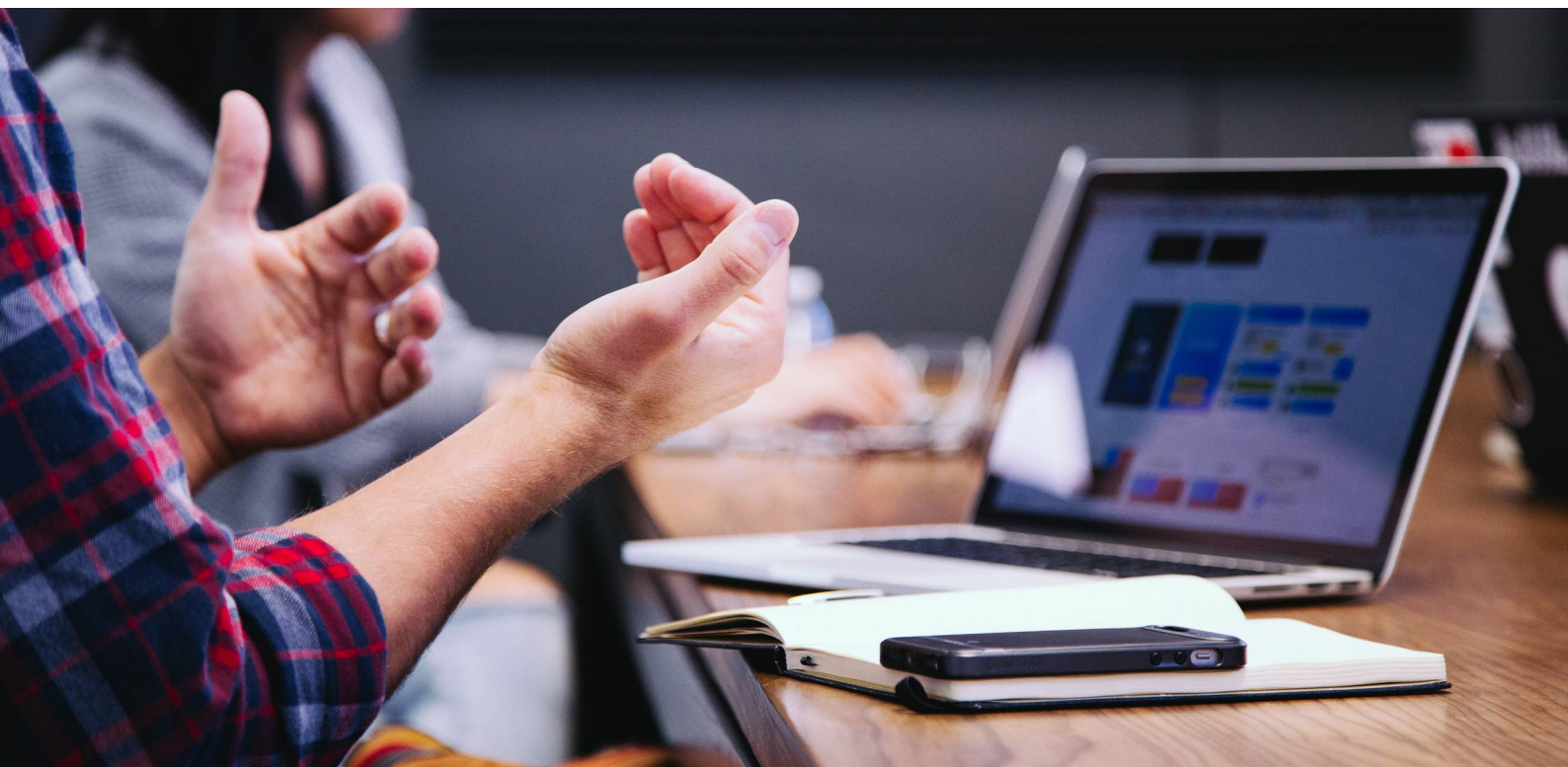
85 % učiteljev ima z e-učilnicami pozitivne izkušnje in jih 65 % pogosto ali redno uporablja. 57 % učiteljev pogosto ali redno posega po brezplačnih spletnih vsebinah za dopolnitev učnih gradiv, 49 % po digitalnih knjigah ali učbenikih, 48 % pa tudi po drugih interaktivnih večpredstavnih učnih gradivih.

Več kot ena petina učiteljev na vprašanje o uporabnosti posameznih dejavnosti v e-učilnicah ni odgovorila ali pa je označila, da teh dejavnosti e-učilnic ne uporablja. Med najbolj uporabne so uvrstili oddajo nalog in njihovo ocenjevanje ter forume. Najmanj uporabni so se jim zdeli blogi, wikiji in paketi SCORM.

53 % učiteljev nikoli ne uporablja družbenih omrežij kot orodja za poučevanje ali učenje, 52 % jih nikoli ne uporablja glasovalnih sistemov, 51 % interaktivnih tabel, 48 % naprav za snemanje predavanj, 39 % e-vsebin komercialnih založb, 36 % pa izobraževalnih iger z IKT.

Do uporabe mobilnih naprav v predavalnicah imajo učitelji precej nevtrarno stališče: uporabo prenosnih ali tabličnih računalnikov niti ne odsvetujejo niti ne spodbujajo, nekoliko bolj pa so zadržani do nosljivih tehnologij (npr. pametnih ur) ali pametnih telefonov.

Učitelji so zadovoljni z nekaterimi funkcijami e-učilnic kot npr. z možnostjo prenosa vsebin iz enega študijskega leta v drugega, vključevanjem prosto dostopnih vsebin, zanesljivostjo in pregledom nad oddanimi nalogami študentov, kot tudi s spremljanjem aktivnosti študentov in splošne enostavnosti uporabe e-učilnic.

Varovanje osebnih podatkov

Na koncu so nas zanimala še stališča učiteljev do varovanja osebnih podatkov na UP. Na vprašanja o tem, ali po njihovem mnenju UP ustrezno varuje osebne podatke učiteljev in študentov, je odgovorilo le dve tretjini učiteljev. Na vprašanje o varovanju podatkov iz e-učilnic jih je odgovorilo še manj - le 53 % učiteljev. Njihovi odgovori kažejo, da med učitelji ni popolnega zaupanja v informacijsko varnost na UP. 79 % učiteljev je nakazalo, da so s pravili uporabe, shranjevanja in zaščite osebnih podatkov na UP v glavnem seznanjeni. Menijo tudi, da pravila zasebnosti in varnosti osebnih podatkov na UP ne ovirajo pedagoškega procesa.

Na vprašanje o usposabljanjih na področju informacijske varnosti je odgovorilo samo 61 % učiteljev. Kar 37 % anketiranih učiteljev je označilo, da ne vedo, ali usposabljanja na tem področju sploh so. Med učitelji, ki so na vprašanje odgovorili, jih je 60 % trdilo, da usposabljanj na področju informacijske varnosti na UP ni, 30 % jih je trdilo, da usposabljanja so, a so neobvezna, in 10 %, da imamo na UP obvezna usposabljanja o informacijski varnosti.

Viri slikovnega gradiva

Slikovno gradivo na naslovni strani:
macrovector / Freepik (www.freepik.com)

Kazalo: Fotografija: Peter Florjančič

Stran 1: Fotografija: Creativeart / Freepik
(www.freepik.com)

Stran 2: Fotografija: LinkedIn Sales Navigator,
Unsplash (unsplash.com)

Stran 3: Fotografija: Alen Ježovnik; miselni
vzorec: Freepik (www.freepik.com); ikona:
Gregor Cresnar (www.flaticon.com)

Stran 4: Fotografija: Andrew Neel, Unsplash;
miselni vzorec: Freepik (www.freepik.com);
ikona: Gregor Cresnar (www.flaticon.com)

Stran 5: Fotografija: Headway, Unsplash
(unsplash.com); miselni vzorec: Freepik
(www.freepik.com); ikona: Srip
(www.flaticon.com)

Stran 6: Fotografija: Nordwood, Unsplash
(unsplash.com)

